

Nazwa przedmiotu: Organoznawstwo		
Jednostka prowadząca przedmiot: Wydział Instrumentalny	Punkty ECTS	2
	Ilość godzin	30
Kierunek: Instrumentalistyka	Specjalność: organy	
Katedra Klawesynu, Organów i Muzyki Dawnej	Status przedmiotu: obowiązkowy	
Forma zajęć: wykład	Język: polski/angielski	
Poziom studiów: stacjonarne I st.	Rok/semestr I/I-II	
Koordinator przedmiotu	Kierownik Katedry Klawesynu, Organów i Muzyki Dawnej	
Prowadzący zajęcia	prof. Radosław Marzec	
Cele przedmiotu	Omówienie podstawowych wiadomości z akustyki, mechaniki i materiałoznawstwa w odniesieniu do organów. Zapoznanie z budową i funkcją podzespołów wchodzących w skład organów piszczałkowych. Poznanie cech charakterystycznych organów powstałych w różnych epokach historycznych i regionach geograficznych. Zdobycie umiejętności dokonywania drobnych napraw i korekty stroju organów piszczałkowych. Przygotowanie do dalszych, samodzielnych studiów nad historią, budową i funkcjonowaniem organów.	
Wymagania wstępne	Podstawowe wiadomości wyniesione z nauki gry na organach. Brak przeciwwskazań zdrowotnych do udziału w zajęciach.	
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU		
Semestr I		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Podstawy akustyczne. 2. Piszczałki i głosy organowe. 3. Nazewnictwo i podział głosów. 4. Parametry brzmienia. 5. Dyspozycja głosów i typy organów. 6. System powietrzny. 7. Wiatrownice. 8. Traktura i urządzenia pomocnicze. 9. Kontuar (stół gry). 10. Temperacja i wysokość stroju organów. 11. Podstawy korekty wysokości tonu piszczałek organowych. 12. Prospekt i szafa organów. 		
Semestr II		
<ol style="list-style-type: none"> 13. Organy północnoniemieckie XVII-XVIII w. 14. Klasyczne organy francuskie XVII-XVIII w. 15. „Organy bachowskie”. 16. Przemiany w budownictwie organowym XIX w. 17. Francuskie i niemieckie budownictwo organowe XIX w. 18. Wiek XIX/XX: reforma alzacko-saksońska (A. Schweitzer). 19. Wpływ i znaczenie Orgelbewegung. 		

Kategorie efektów	EFEKTY UCZENIA SIĘ
K_W08	posiada znajomość stylów muzycznych i związanych z nimi tradycji wykonawczych
K_W09	posiada wiedzę dotyczącą muzyki współczesnej
K_W10	posiada orientację w zakresie problematyki związanej z technologiami stosowanymi w muzyce oraz w zakresie rozwoju technologicznego związanego ze swoją specjalnością;
K_W11	posiada podstawową wiedzę dotyczącą budowy własnego instrumentu i jego ewentualnej konserwacji i strojenia itp.
K_W13	posiada podstawowe wiadomości w zakresie praktycznego zastosowania wiedzy o harmonii i zdolność analizowania pod tym kątem wykonywanego repertuaru
K_W15	posiada wiedzę definiującą, wyjaśniającą i ilustrującą fundamentalne zasady i koncepcje teorii sztuki muzycznej oraz kultury fizycznej;
K_U01	dysponuje umiejętnościami potrzebnymi do tworzenia i realizowania własnych koncepcji artystycznych
K_U02	jest świadomy sposobów wykorzystywania swej intuicji, emocjonalności i wyobraźni w obszarze ekspresji artystycznej
K_U03	wykazuje zrozumienie wzajemnych relacji zachodzących pomiędzy rodzajem stosowanej w danym dziele ekspresji artystycznej a niesionym przez niego komunikatem
K_U04	posiada znajomość i umiejętność wykonywania reprezentatywnego repertuaru związanego z głównym kierunkiem studiów
K_U05	posiada umiejętność wykorzystywania wiedzy dotyczącej podstawowych kryteriów stylistycznych wykonywanych utworów
K_U06	posiada umiejętność odczytania zapisu muzyki XX i XXI wieku
K_U07	jest przygotowany do współpracy z innymi muzykami w różnego typu zespołach oraz w ramach innych wspólnych prac i projektów, także o charakterze multidyscyplinarnym
K_U09	posiada umiejętność właściwego odczytania tekstu nutowego, biegłego i pełnego przekazania materiału muzycznego, zawartych w utworze idei i jego formy
K_U10	opanował warsztat techniczny potrzebny do profesjonalnej prezentacji muzycznej i jest świadomy problemów specyficznych dla swojego instrumentu (intonacja, precyzja itp.)
K_U11	przyswoił sobie dobre nawyki dotyczące techniki i postawy, umożliwiające operowanie ciałem w sposób (z punktu widzenia fizjologii) najbardziej wydajny i bezpieczny
K_U12	poprzez opanowanie efektywnych technik ćwiczenia wykazuje umiejętność samodzielnego doskonalenia warsztatu technicznego
K_U13	posiada umiejętność rozumienia i kontrolowania struktur rytmicznych i metrycznych oraz aspektów dotyczących aplikatury, smyczkowania, frazowania, struktury harmonicznego itp. opracowywanych utworów
K_U15	posiada umiejętność swobodnej ustnej i pisemnej wypowiedzi na temat interpretowania, tworzenia i odtwarzania muzyki oraz na temat kwestii dotyczących szeroko pojmowanych tematów ogólnohumanistycznych
K_U16	posiada podstawowe umiejętności kształtowania i tworzenia muzyki w sposób umożliwiający odejście od zapisanego tekstu nutowego
K_U17	dzięki częstym występom publicznym wykazuje umiejętność radzenia sobie z różnymi stresowymi sytuacjami z nich wynikającymi

K_U18	wyказuje umiejętność brania pod uwagę specyficznych wymagań publiczności i innych okoliczności towarzyszących wykonaniu (jak np. reagowania na rozmaite warunki akustyczne sal)
K_K02	realizuje własne koncepcje i działania artystyczne oparte na zróżnicowanej stylistyce, wynikającej z wykorzystania wyobraźni, ekspresji i intuicji
K_K03	posiada umiejętność organizacji pracy własnej i zespołowej w ramach realizacji wspólnych zadań i projektów
K_K04	posiada umiejętność samooceny, jak też jest zdolny do budowania konstruktywnej krytyki w obrębie działań muzycznych, artystycznych oraz w obszarze szeroko pojmowanej kultury
K_K05	jest zdolny do definiowania własnych sądów i przemyśleń na tematy społeczne, naukowe i etyczne oraz umie je umiejscowić w obrębie własnej pracy artystycznej
K_K09	w sposób świadomy i profesjonalny umie zaprezentować własną działalność artystyczną
K_K10	umie posługiwać się fachową terminologią z zakresu dziedziny muzyki
K_K12	jest zdolny do efektywnego wykorzystania wyobraźni, intuicji, twórczej postawy i samodzielnego myślenia w celu rozwiązywania problemów
K_K13	w sposób świadomy kontroluje swoje emocje i zachowania

Metody kształcenia	wykład z praktycznym pokazem przy instrumencie zajęcia w terenie: zwiedzanie wybranych kościołów i instrumentów zajęcia praktyczne z nauki drobnych napraw i strojenia	
Metody weryfikacji efektów uczenia się	egzamin praktyczny	
Forma i warunki zaliczenia przedmiotu	Warunki zaliczenia	Obecność na zajęciach, połączona z aktywnością i zaangażowaniem.
	Warunki egzaminu	Opanowanie materiału wskazanego w treściach kształcenia na podstawie wykładów i lektur własnych.
Literatura podstawowa		
<p>J. Chwałek, Budowa organów, Warszawa 1971. M. Drobner, Instrumentoznawstwo i akustyka, Kraków 1986. J. Erdman, Organy. Poradnik dla użytkowników, Warszawa br. J. Gołos, Organoznawstwo historyczne, Warszawa 2004. J. Gołos, Polskie organy i muzyka organowa, Warszawa 1972. S. B. Poradowski, Akustyka dla muzyków, Poznań 1965. C. Sachs, Historia instrumentów muzycznych, Kraków 1989.</p>		

Literatura uzupełniająca
<p>Aspekte der Orgelbewegung, hrsg. A. Reichling, Kassel 1995. W. Adelung, Einführung in den Orgelbau, Leipzig 1972. M. Bosch et al., Lexikon Orgelbau, Kassel 2007. The Cambridge Companion to the Organ, ed. by N. Thistlethwaite and G. Webber, Cambridge 2006. A. Einstein, Muzyka w epoce romantyzmu, Kraków 1983. W. Ellerhorst, Handbuch der Orgelkunde, Hilversum 1966.</p>

Z. Engel et al., Podstawy akustyki obiektów sakralnych, Kraków-Radom 2007.
J. Erdman, Polska muzyka organowa epoki romantycznej, Warszawa 1993.
R. Faber, P. Hartmann, Handbuch Orgelmusik, Kassel 2002.
„Folia Organologica. International yearbook of organ and organ music“, Opole 2018- .
R. Gajda, Organy – ich historia, budowa i pielęgnacja. Reprint – Katowice 2004.
H. Klotz, Über die Orgelkunst der Gotik, der Renaissance und des Barock, Kassel 21975.
H. Klotz, Das Buch von der Orgel, Kassel 1988.
B. Kothes, Kleine Orgelbaulehre, bearb. von. K. Walter, Leobschütz 1904.
J. Laukvik, Orgelschule zur historischen Aufführungspraxis, Teil I. Barock und Klassik, Stuttgart 1996.
J. Laukvik, Orgelschule zur historischen Aufführungspraxis, Teil II. Romantik, Stuttgart 2000.
Organy i muzyka organowa, t. I-XV, red. J. Krassowski et al., Gdańsk 1977-2014.
Organy na Śląsku, t. I-VII, red. J. Gembalski, Katowice 1984-2020.
Organy zabytkowe, red. J. Gołos et al., Łódź 1989.
A. Reichling (red.), MGGprisma, Orgel, Kassel 2001.
Restaurierung pneumatischer Orgeln, hrsg. U. Pape, Berlin 1995.
A. Sapalski, Przewodnik dla organistów, Kraków 1880. Reprint – Lublin 1980.
E. Smulikowska, Prospekty organowe w dawnej Polsce, Wrocław 1989.
W. L. Sumner, The Organ (Its Evolution, Principles of Construction and Use), London 1973.
Śląskie organy, t. I-V, red. G. Poźniak, P. Tarliński, Opole 2007-2017.
P. Williams, The European Organ, London 1966.
P. Williams, A New History of the Organ, London-Boston 1980.
The New Grove Dictionary, ed. Sadie, Londyn 1980.
Die Musik in Geschichte und Gegenwart, Kassel, 1949-79.
M. Zgliński, Nowożytny prospekt organowy i jego twórcy, Warszawa 2012.

Biblioteki wirtualne i zasoby on-line (opcjonalnie)

Repozytoria prac dyplomowych, doktorskich i habilitacyjnych muzycznych uczelni krajowych oraz zagranicznych
Academic Search Premier
Cambridge Companions to Music
Classical Scores Library
Garland Encyclopedia of World Music Online
Oxford Music Online
Grove Music Online
Oxford Reference Online
Project MUSE
ProQuest Dissertations & Theses
RILM Abstracts of Music Literature
RIPM Retrospective Index to Music Periodicals with Full Text
International Music Score Library Project